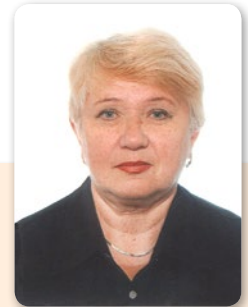

РОЗУМІТИ ЕМОЦІЇ І КЕРУВАТИ НИМИ — ВАЖЛИВО ЦЕ ДЛЯ КОЖНОЇ ЛЮДИНИ

Юлія ПРИХОДЬКО, д-р психол. наук, професор, кафедра психології і педагогіки, НПУ імені М. П. Драгоманова

Слова “емоції” і “почуття” ми чуємо досить часто, але чи завжди люди їх використовують правильно, відповідно до значення цих понять? У чому їхня різниця? Чи взаємопов’язані емоції і почуття з іншими психічними процесами? У чому виявляється цей зв’язок і яка його роль у житті людини?

На прохання редакції автор дає відповіді на ці запитання, розкриває сутність поняття “емоційний інтелект” і описує засоби його розвитку в учнів молодшого шкільного віку.

Коли говорять про емоції людини, то мають на увазі її різноманітні переживання: радість, любов, захоплення, сум, страх, гнів, зневагу, обурення, злість тощо.

Емоції і почуття відіграють важливу роль у гармонійному розвитку особистості. Відомий дослідник емоційної сфери особистості Георгій Шингаров стверджує: “Морально вихованою і зрілою людиною є не та, що лише знає норми і правила поведінки, а та, у якій знання пов’язані з почуттями, з певним емоційним ставленням і складають переконання, серцевину її особистості”. Отже, емоційна сфера — це той структурний компонент особистості, рівень

розвитку якого певною мірою визначає ефективність регуляції особистістю своєї соціальної поведінки, ставлення до інших людей і себе самої.

Психолого-педагогічні дослідження і педагогічна практика свідчать, що ефективність засвоєння людиною знань великою мірою визначається тим, наскільки емоційно вона ставиться до того, хто її навчає, до запропонованого завдання, як переживає свої успіхи і невдачі при досягненні навчального результату тощо. Саме тому дослідження емоційної сфери особистості має велике значення для розробки загальних проблем онтогенезу людської психіки, що включає як інтелектуальний, так і особистісний розвиток.

ЕМОЦІЇ І ПОЧУТТЯ: СУТНІСТЬ І ВЗАЄМОЗВ’ЯЗОК ПОНЯТЬ

На різних етапах розвитку психологічної науки погляди вчених на сутність і походження емоцій суттєво різнилися. За словами Л. Виготського, емоційні переживання людини завжди проявляються на тлі певних фізіологічних змін, які відбуваються в організмі.

Вільям Джемс, американський психолог і філософ, стверджував, що органічне походження мають лише нижчі емоції (страху, гніву, відчаю тощо), які людина успадкувала від своїх тваринних прашурів. Проте це не стосується релігійних переживань, кохання, любові до дітей та інших близьких людей, естетичних почуттів

і подібних до них. Отже, вчений чітко розмежував нижчі й вищі емоції, вважаючи, що вони мають різну природу. Це заклало основу для розподілу явищ емоційної сфери людини на емоції і почуття.

Завдяки подальшим дослідженням емоційної сфери особистості, зокрема роботам англійського вченого Волтера Кеннона, поняття “емоції” і “почуття” міцно утвердились у психологічній науці. Учений разом з групою однодумців довели, що емоції — це процеси, які відбуваються у підкірці головного мозку людини, зокрема у ядрах таламусу. Тобто, за В. Кенноном, органом емоцій є саме мозок.

Подальші дослідження відомого російського фізіолога І. Павлова підтвердили результати цих досліджень і розширили психологічні знання про природу емоцій. Учений виділив два види емоційних процесів. Ті, що відбуваються у підкірці головного мозку, Павлов відніс до емоцій, а процеси, що відбуваються у більш пізньому утворенні — корі великих півкуль головного

Емоції — це відображення ситуативного ставлення людини до певних об’єктів і явищ.

Почуття — стійке й узагальнене ставлення людини до об’єктів і явищ.

За Г. Костюком

Поспішайте передплатити “Учитель початкової школи” на 2020 рік

Заощадьте до **20%** — оформіть передплату
на сайті upsh.com.ua

Відкрийте дітям світ разом із журналами
“УПШ” та “Джміль”

Індекси для передплати
на пошті:

89869 журнал “УПШ”

68604 комплект “УПШ” + “Джміль”

Якщо маєте запитання,
телефонуйте:
067-504-50-22,
або звертайтеся на e-mail:
books@dvsvit.com.ua

